

BULDAN İLÇESİ'NİN KIRSAL TURİZM POTANSİYELİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK NİTEL BİR ARAŞTIRMA *

Ece Yemenoğlu¹, Taner Dalgın², Hüseyin Çeken³

ÖZET

20. yüzyılın sonlarından itibaren turizm sektörünün giderek önemini arttırmasıyla birlikte alternatif turizm türleri üzerinde daha fazla durulmaya başlanmıştır. Alternatif turizm türleri içinde yer alan, uygulandığı bölgenin özelliklerine göre birçok alternatif turizm türüyle bütünleşik olarak uygulanabilen kırsal turizm, hem turizm sektörüne, hem de tarım sektörüne olan katkısı nedeniyle, son zamanlarda üzerinde sıklıkla durulan ve birçok bölgede geliştirilmeye çalışılan bir turizm türüdür. Özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler büyümeye ve kalkınmaya dayalı politikalarını geliştirirken kırsal kalkınma üzerinde durmaktadır. Kırsal kesim-kent arasındaki ve bölgeler arasındaki gelişmişlik farkları, kırsal bölgelerden büyük şehirlere istihdam sebebiyle gerçekleşen göçler, ülke politikalarında kırsal kalkınmaya yer verilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışmada Denizli ili Buldan ilçesi'nin kırsal turizm potansiyelini belirleyerek kırsal turizmin kırsal kalkınmadaki önemini vurgulamak amaçlanmaktadır. Bu amaca yönelik olarak yörede yaşayan yerel halktan nitel araştırma yöntemiyle veri toplanmıştır. Araştırmada yarı yapılandırılmış mülakat tekniği ile görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonucunda Buldan yöresinin kırsal turizm açısından oldukça güçlü bir potansiyele sahip olduğu belirlenmiştir. Araştırma bulgularını temel alarak Buldan yöresinde kırsal kalkınmanın kırsal turizmin gelişimi ile sağlanabileceği söylenebilir. Ayrıca, kırsal turizm yöresinin temel geçim kaynağı olan tarım ve tekstil sektörlerinin

Geliş Submitted 22.12.2019

Kabul Accepted 09.06.2020

* Bu çalışma Ece Yemenoğlu'nun Mayıs 2018'de yayınlanan "Denizli İlinin Kırsal Turizm Potansiyeli Ve Geliştirilmesi: Buldan Örneği " isimli Yüksek Lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Mezunlu, ece_ela1905@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-2562-2853

²Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla Meslek Yüksekokulu, tanerdalgın@mu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7645-1989

³Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Turizm Fakültesi, hceken@mu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6614-3018

kalkınmaya olan faydasını güçlendirecektir. Ancak Buldan yöresinin kırsal turizm potansiyelinden henüz yeterli düzeyde faydalanılmadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, kırsal turizm, kırsal kalkınma, Buldan

Jel Kodları: R11, O15, Q01

A QUALITATIVE RESEARCH FOR THE DETERMINATION OF THE RURAL TOURISM POTENTIAL OF BULDAN DISTRICT

ABSTRACT

Since the end of the 20th century began to focus on the increasingly important alternative types of tourism With the increase of the tourism sector. Alternatively located in the types of tourism and rural tourism holding in the many types of tourism as well as the hence the service sector and the tourism sector is a type of tourism which is quite rinse and applications to develop on due to the contribution of the agricultural sector. Especially in developing countries such as Turkey-based growth and focuses on policy development. Poverty, rural urban disparities between regions and differences between countries, national policy reasons, such as economic imbalances have focused on rural development. In this study highlight the importance of rural development by identifying the potential of rural tourism district Buldan in Denizli region. For this purpose, data was collected from the local people living in the region by qualitative research method and semi-structured interview technique. Research; Find the locality in terms of rural tourism is seen as having a very strong potential. Rural areas development can be achieved with the development of rural tourism and the region's main sources of income is agriculture and textile sector will make a significant contribution to rural tourism strengthens the benefits to development, but this potential has not yet reached the conclusion can not be utilized sufficiently.

Key Words: Tourism, Rural Tourism, Rural Development, Buldan.

Jel Codes: R11, O15, Q01

GİRİŞ

Doğaya dönüş isteği özellikle aktif hayat tarzına sahip bireylerin, doğal yapısı bozulmamış kent hayatından uzak destinasyonlara olan ilgisini arttırmıştır. Kırsal turizm, insanların kentsel hayattan kaçış ve doğaya dönüş isteğine cevap veren bir turizm türü olarak,

dünden bugüne giderek daha fazla popülerlik kazanmış, hem yerel yönetimlerin hem de turizm girişimcilerinin ilgisini üzerine çekmiştir. Birçok ülkede giderek daha fazla ilgi gören kırsal turizm, kırsal alanların kalkınmasıyla ilgili olumlu etkileri nedeniyle kapsamlı bir şekilde ele alınmakta ve bu kapsamda kırsal kalkınma kavramı üzerinde odaklanılmaktadır. Kırsal kalkınma; kırsal alanlarda yaşayan bireylerin sosyo-ekonomik ve kültürel açıdan geliştirilmesi, üretim, gelir ve refah düzeylerinin iyileştirilmesi, mevcut ekonomik dengesizliklerin giderilmesi, kırsal alanlarda alt yapının iyileştirilmesi ve tarımsal ürünlerin daha iyi değerlendirilmesi yönündeki süreçleri ve bu süreçteki örgütlenmeleri ifade etmektedir (Çeken vd., 2007: 3). Kırsal kalkınmanın odaklandığı temel konu kır-kent arasındaki dengesizlikleri gidererek kırsal nüfusun gelir düzeyini arttırmak ve yaşam standartlarını yükseltmektir. Günümüzde kırsal alanları doğallığından ve özgünlüğünden dolayı tercih eden turist sayısının artmasıyla birlikte kırsal alanların kalkınması hızlanmaktadır (Ongun, Gövdere ve Çiçek, 2016: 80).

Türkiye'de son yıllarda birçok kırsal yerleşim bölgesinde kırsal turizme yönelik çabalar ve girişimler olmakla birlikte, bunların ne kadar başarılı olduğu ve sürdürülebilirliği tartışmaya açık bir konudur. Bir bölgede kırsal turizmden bahsedilebilmesi için o bölgenin sahip olması gereken birtakım özelliklerden bahsedilebilir. Kırsal turizmin bir bölgede uygulanabilir olması için öncelikle kırsal alanlardaki içme ve kullanma sularının yeterli düzeyde olması, kırsal alanın ulaşılabilir olması, kırsal alandaki konaklama kapasitesinin yeterli olması ve yerel halkın kırsal turizmi kabul etmesi gerekir. Ayrıca, tanınmış destinasyonlara yakınlık, bölgedeki kırsal etkinliklerin geleneksel ve otantik olması, tarihi ve kültürel değerlerin varlığı, geleneksel üretim biçiminin deneyimlenebilmesi ve yöreye özgü festivallerin olması gibi bazı özellikler kırsal turizm uygulamalarına artı değer kazandıracaktır.

Bu çalışmada Denizli Buldan ilçesinin kırsal turizm açısından sahip olduğu potansiyelin belirlemek ve yörede sağlıklı bir kırsal turizm yapılanması gerçekleştirilebilmesi için neler yapılabileceğini değerlendirmek amaçlanmıştır. Temel geçim kaynağının tarım ve tekstil olması, bozulmamış kırsal alanların varlığı, mimari yapının ve el sanatlarının özgünlüğü ve geleneksel hale gelmiş festivallerin var olması gibi özelliklerinden dolayı Buldan yöresi seçilmiştir. Araştırmada yerel halkın görüşleri çerçevesinde yörenin kırsal turizm açısından uygunluğu belirlenmeye çalışılmış, kırsal turizmin gelişimine yönelik neler yapılabileceği değerlendirilmiştir. Alanyazında Buldan yöresinin kırsal turizm potansiyelini ele alan benzer çalışmalara bakıldığında, Köroğlu ve Köroğlu (2006) tarafından gerçekleştirilen kavramsal araştırma dikkat çekmektedir. Köroğlu ve Köroğlu'nun (2006) araştırmasında Buldan

yöresinde, kırsal turizmin geliştirilebilmesine ve kırsal turizm potansiyelinin etkin şekilde kullanılabilmesine yönelik olarak öneriler geliştirilmiştir. Fakat yerel halkın Buldan yöresinin kırsal turizm potansiyeline ilişkin görüşleri konu edinen herhangi çalışma bulunmamaktadır. Buldan yöresinin kırsal turizm potansiyeline ilişkin yerel halkın değerlendirmelerini kapsamaması sebebiyle bu araştırmanın alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırma kapsamında Buldan'daki kırsal turizm potansiyelinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak yöre halkının ve yerel işletme sahiplerinin kırsal turizm hakkındaki düşünceleri, kırsal turizm faaliyetleri içerisinde yer almaya istekli olup olmadıkları, kırsal turizmin yörede uygulanabilirliği ile ilgili olarak mülakat tekniğiyle veri toplanmış ve değerlendirmelerde bulunulmuştur. Genel olarak Buldan ilçesinde kırsal turizmin yerel halk tarafından nasıl algılandığı ve kırsal turizmle gelişimiyle ilgili problemlerin neler olduğu, araştırmada cevabı aranan temel sorulardır. Buldan ilçesi, tekstil ile ismini duyurmuş bir ilçe olmasının yanı sıra, kırsal turizme uygun nitelikte turistik arz unsurlarına ve çekiciliklere sahip olduğu düşüncesiyle tercih edilmiştir.

Araştırma amacı doğrultusunda öncelikle kırsal alan ve kırsal turizm kavramları açıklanarak, kırsal turizm aktiviteleri, kırsal turizmin etkileri ve kırsal turizmin önemine değinilmiştir. Çalışmanın uygulama kısmında ise Buldan yöresinde yaşayan yerel halktan nitel araştırma yöntemiyle elde edilen veriler sunulmuştur. Araştırmada yarı yapılandırılmış mülakat tekniği ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular değerlendirilerek yöredeki kırsal turizm potansiyeliyle ilgili çıkarımlarda bulunulmuştur.

KIRSAL ALAN VE KIRSAL TURİZM

Kırsal turizm, bireylerin doğal ortamlarda dinlenmek amacıyla bir kırsal yerleşmeye gidip, orada konaklamaları ve o yöreye özgü etkinlikleri izlemeleri ya da katılmalarıyla gerçekleşen bir turizm türüdür (Soykan, 1999: 68). Alternatif turizm türlerinden biri olan kırsal turizm, kırsal alanlarda uygulanan bir turizm çeşidi olduğu için öncelikle kırsal alan kavramından bahsetmek gerekmektedir (Sharpley, 2009: 19). Devlet Planlama Teşkilatı Sekizinci Kalkınma Planı- Kırsal Kalkınma Rapor'unda kırsal alan "yaşam ve ekonomik faaliyetlerin, önemli ölçüde doğal kaynakların kullanımı ve değerlendirilmesine bağlı olduğu, ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişme süreçlerinin yavaş ilerlediği, geleneksel değerlerin hayatın şekillenmesinde etkili olduğu, yüz yüze ilişkilerin önemini koruduğu, teknolojik gelişmelerin yaşama ve üretime yansımalarının daha uzun bir zaman aldığı, sosyo-ekonomik nitelikleriyle kentsel alanlar dışında kalan mekanlar" olarak tanımlanmaktadır (DTP, 2000).

Agro-turizm, çiftlik turizmi, macera turizmi, kamp-karavan turizmi, eko turizm, yeşil turizm, mağara turizmi, akarsu turizmi, yayla turizmi, dağ turizmi, kış sporları turizmi ve av turizmi gibi doğrudan doğaya dayalı olarak yapılan alternatif turizm türleri (Soykan, 1999; Ataberk, 2017: 155; Kiper, 2006: 23) kırsal bölgelerin kaynaklarına dayalı gerçekleştirilmesi sebebiyle kırsal turizmle yakından ilişkilidir. Bu turizm türleri, kırsal turizmde kapsamında değerlendirilebilecek birçok aktiviteyi barındırması nedeniyle uygulanabildiği bölgelerde kırsal turizm potansiyelini güçlendirebilecek alternatif turizm türleridir. Kırsal turizm; kırsal adetler, gelenekler ve görenekler, ortak değerler ve inançlar gibi kültürel çekiciliklerle otantiklik kazanmakta ve bir nevi kimliğini güçlendirmektedir. Kırsal alanlarda ekonomi tarıma dayalı olduğu için, yüz yüze ilişkilerin yaygın olduğu, işbölümü ve uzmanlaşmanın fazla gelişmediği ve toplu yaşam tarzının egemen olduğu gözlemlenmektedir. Bu alanlardaki kırsal yaşam biçiminin özgünlüğü ve kişilerin kendilerini özgür hissetmesini sağlayacak doğayla bütünleşik yaşam olanaklarının varlığı, kırsal turizmin özünü oluşturan temel çekiciliklerdir. Kırsal alanlar; doğal ve kültürel özgünlükleriyle, özellikle şehirde yaşayan bireylerin rekreasyon gereksinimine cevap vermektedir. Kırsal alanlara olan yoğun talep bir alternatif turizm türü olan kırsal turizmin ortaya çıkışına zemin hazırlamıştır (Uçar vd.,2010).

Dünya Turizm Örgütü'ne göre kırsal turizm; genel toplumsal eğilimlerden ve turizm faaliyetlerinin yoğun olarak gerçekleştirildiği yerlerden uzakta, kırsal yörede yaşayan halkla anlamlı ve samimi olarak etkileşim içerisine girmek isteyen turistlerle ilişkili faaliyetler bütünüdür (UNWTO, 2003: 3). Küçükaltan (1997: 212) tarafından kırsal turizm, “insanların devamlı ikamet ettikleri yerler dışındaki kırsal yörelere ziyaretleri, buralarda tarım üreticilerinin ürettikleri mal ve hizmetleri, yörenin doğal dokusuna uygun mekânlarda talep ederek ve yörede para arttırma arzularını minimize ederek geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkiler bütünü” olarak ifade edilmiştir. Soykan'a göre (2000: 21) kırsal turizm; bireylerin doğal ortamlarda dinlenmek ve değişik kültürleri tanımak amacıyla bir kırsal yerleşmeye gidip, o yörede konaklamaları ve yöredeki etkinlikleri izlemek ya da katılmak suretiyle gerçekleştirilen alternatif bir turizm çeşididir. Çeken vd., (2012: 12) ise kırsal turizmi; kırsal alanlarda yaşayan insanlarla iç içe gerçekleştirilen, soyut ve somut çekiciliklerin kırsal turistik ürünü oluşturduğu, sürdürülebilirlik ilkelerine dikkat edilerek uygulanan bir turizm türü olarak tanımlamaktadır.

Kırsal turizm turistlere farklı bir deneyim sunmanın yanında gerçekleştirildiği bölgeye ve bölgede yaşayan yerel halka ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel açıdan da katkılar sağlamaktadır. Öncelikle kırsal turizm, tarımla geçinen yerel halkın turistik faaliyetler sayesinde istihdam olanaklarının ve gelirlerinin artmasına imkân vermektedir. Diğer taraftan

yerel halk ile turistlerin etkileşimi, örf-adet, gelenek ve göreneklerle yerel değerlerin korunması bölgenin sosyo-kültürel gelişimine katkıda bulunurken, doğal ve tarih değerlerin koruma altına alınması, çevre kirliliğinin önlenmesi vb. unsurlar da çevrenin korunmasına katkı sağlamaktadır (Gündoğan ve Tetik, 2016: 61). Yerli ve yabancı turistlerin kırsal yörelerde konaklama, yeme-içme, kırsal aktiviteler, ulaşım, alışveriş gibi ihtiyaçlarını karşılamak için yaptıkları harcamalar, kırsal yörelerde yerel halkın gelirlerini arttıracak ve hayat standartlarını yükseltecektir (Çeken vd., 2007: 10).

Kırsal yörelerde yaşayan bireylerin en önemli sorunlarından biri işsizliktir. Tarımla uğraşan bireylerin gelirlerinin az ve dönemlik olması, kırsal kesimlerden büyük şehirlere göçün artmasına sebep olmaktadır. Kırsal yörelerde turizmin gelişmesiyle birlikte, yerel halk kendi yaşadığı yörede yaşamını idame ettirebilecek geliri elde etme şansı yakalamaktadır. Kırsal turizm, sağladığı istihdam olanakları ile kırsal yörelerden kente göçün azalmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca, kırsal turizmin gelişmesine paralel olarak tarım sektöründe üretilen yerel ürünlerin gerçek değerinde satılabilmesi mümkün olmaktadır. Böylece kırsal yörede yaşayan yerel halkın gelir düzeyi artmaktadır (Çeken vd., 2007: 10).

Türkiye’de, son yıllarda turistik kıyı merkezleri ve büyük kentlerin çevresindeki köyler, antik kentlerin yakınlarındaki kırsal yerleşmeler, yol kenarlarındaki köyler ve kasabalar turizm açısından önemli hale gelmiştir. Kır lokantaları ve alışveriş sergileri, yerel pazarlar, balık çiftlikleri, kahvehaneler, kırsal yollar, turistlerle veya günübirlikçilerle tanışmışlardır. Buralara gerçekleştirilen bireysel gezilerin yanı sıra, bu tür çekiciliklerin içinde bulunduğu kırsal alanlara seyahat acenteleri tarafından günübirlik veya kısa süre konaklamalı turlar düzenlenmektedir. Ayrıca, Kayaköy/ Fethiye gibi ciddi projelerle eski köy kalıntıları canlandırılırken, Şirince köyü (Selçuk/İzmir) gibi bazı köylerde ise konaklamalar, kültür mirası evlerde gerçekleştirilmektedir (Soykan, 2003: 2). Türkiye’de sayılan örneklere benzer şekilde başarılı birçok kırsal turizm uygulaması olmakla birlikte, üzerinde çok planlama yapılmadan gerçekleştirilen ve sadece kırsal turizm etiketinden maddi gelir elde etmeye yönelik birçok kırsal turizm çalışmasında beklenen faydanın sağlanamadığı görülmektedir. Bu çalışmada kırsal turizmle ilgili önemli bir gelişim potansiyeline sahip olduğu düşünülen Denizli ilindeki Buldan ilçesinde kırsal turizm yapılanmasının planlı ve bilinçli şekilde gerçekleştirilmesine katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Kırsal kalkınma açısından değerlendirildiğinde, özellikle tarımsal faaliyetlerin yoğun olduğu yerlerde çiftçilerin asıl uğraşı olan tarımı terk etmeden, yörenin sahip olduğu doğal, sosyo-kültürel ve tarihsel değerleri, turizm amaçlı kullanarak kendilerine bir ek gelir

sağlamaları ve refah düzeylerini yükseltmeleri kırsal turizmle mümkündür (Ekici, 2016: 66). Herhangi bir bölgenin turizm bakımından gelişebilmesi ve kalkınmanın istenilen düzeyde gerçekleştirilebilmesi için; bölgenin kültürel değerlerinin ve bölgenin iklim koşullarının, doğal yapısının ve turizme elverişli arazilerin durumunun analizinin yapılması, bölgede bulunan mevcut tesislerin ve yenilerinin yapılabilmesi durumunun, turizmle doğrudan veya dolaylı olarak özel mal ve hizmet üreten ve bunları pazarlayan kuruluşların varlığının, kamu yatırımlarının durumunun, yöreye yönelik uluslararası turizm talebinin analizinin detaylı şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir (Çeken, 2008: 299).

BULDAN İLÇESİ'NİN KIRSAL TURİZM POTANSİYELİ

Buldan'da el zanaatları ve tarım, işgücünün büyük bir kısmına istihdam yaratmış ve dokumacılık ana ekonomik üretim etkinliği ve aynı zamanda başlıca el zanaatı olarak ön plana çıkmıştır. Buldan dokumacılık ile ön plana çıkan bir yöre olmakla birlikte, geniş araziler içinde konumlanmış ahşap karkas ve kerpiç yığma bağ evleri, Sazak Dağı, Yenice Kaplıcaları, Kestane Deresi, Talat Tarakçı Parkı, Yayla Gölü, Yukarı Vakıf Mesireliği ve Tripolis Antik Kenti gibi doğal ve tarihi çekicilikleri bünyesinde barındırmaktadır.

Buldan'da kırsal turizm açısından bir değerlendirme yapıldığında, Buldan bezi dokunan ve işlemecilik yapan evler ön plana çıkmakta ve halkın dokuma ve işlemecilik yapması büyük ilgi görmektedir. Bu evler hem mimari yapısı hem de içerisinde gerçekleşen dokumacılık faaliyetleri sebebiyle kırsal turizm potansiyeli açısından büyük önem taşımaktadır. Ahşap ve Cumbalı olan eski Buldan evlerine örnek olarak Evliyazadeler konağına ait görsellere Resim 1 ve Resim 2'de yer verilmiştir.

Resim 1: Tarihi Buldan Evi (Evliyazadeler Konağı)

Kaynak: <http://www.buldan.bel.tr/buldan/buldan-fotograf-galerisi/6//buldan-evleri/>

Resim 2: Tarihi Buldan Evi (Evliyazadeler Konağı Dış Görünüm)

Kaynak: <http://www.buldan.bel.tr/buldan/buldan-fotograf-galerisi/6//buldan-evleri/>

Buldan'ın coğrafi konumu ve iklim özellikleri göz önüne alındığında, yayla turizmi, doğa yürüyüşü (trekking), bisiklet turizmi, atlı doğa yürüyüşü, kamp karavan turizmi ve paraşütle atlama gibi doğaya yönelik turizm türleri açısından ideal olduğu görülmektedir. Özellikle önemli bir sulak alan olan Yayla Gölü, birçok kuş ve endemik bitki türünü barındırdığı için kuş gözlemciliğine ve botanik turizmine elverişlidir. Buldan'ın geleneksel mimariye sahip yapılarının yanı sıra, halkın yaşam biçimleri, örf ve adetleri, folklorik değerleri, mahalli yemekleri, düğün ve bayram gelenekleri, misafirlilik ve komşuluk ilişkileri ve el sanatları kırsal turizm açısından çekicilik oluşturan diğer unsurlar arasında sayılabilir. (<http://www.buldan.bel.tr>). Ayrıca, Denizli merkezine 40 km. uzaklıktaki Buldan'ın Yenicekent Kasabası ile Menderes Nehri arasındaki yamaç üzerinde kuruluşu Lidyalılar dönemine dayanan Tripolis Antik Kenti bulunmaktadır (<http://www.denizli.gov.tr/tripolis>). Açık hava tiyatrosu, kiliseleri, mezarları ve taşköprüsü ile Tripolis Antik Kenti, Buldan yöresinin en önemli kültürel çekicilikleri arasında yer almaktadır (Köroğlu ve Köroğlu, 2006).

Metodoloji

Buldan ilçesinin kırsal turizm potansiyelinin belirlenmesinde nitel araştırma yönteminin fenomenoloji yaklaşımı çerçevesinde araştırma süreci şekillendirilmiştir. Araştırmada veri toplama tekniği olarak, katılımcılarla yüz yüze görüşme/mülakat tekniği kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış mülakat kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış mülakat tekniği araştırmacının önceden sormayı planladığı soruları içeren

görüşme formunu kullanarak daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgiler elde edilebilmesini kolaylaştırmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 150-151). Mülakat sorularının hazırlanmasında Uçar vd. (2010) tarafından oluşturulan Fethiye bölgesindeki yerel halktan veri toplamak için kullandıkları mülakat çalışmasından yararlanılmıştır. Mülakat formunda yer alan sorulardan sadece araştırma amacına uygun olanlar kullanılmış ve Buldan yöresi özelinde bazı sorular ilave edilerek mülakat formu oluşturulmuştur.

Yerel halk ile yapılan mülakat sırasında daha sağlıklı veriler elde edilebilmesi amacıyla soru formunda yer alan bazı kavramların açıklanması gerekmiştir. Katılımcıların seçimi olasılık temelli olmayan örnekleme yöntemlerinden kartopu örnekleme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Kartopu örnekleme yönteminde örneklem oluşturma süreci araştırmanın yapılacağı konuda en çok bilgi sahibi olduğu düşünülen bireylerden birine ulaşılmasıyla başlamaktadır. İlgili bireyle yapılan görüşme sonunda o katılımcının önerdiği diğer bireylere, o bireylerle görüşme sonrası da onların önerdiği diğer bireylere ulaşılmaktadır (Flick, 2014). Böylece katılımcı sayısı artarak süreç devam etmektedir. Bu süreç bir süre sonra araştırılan konuda veri doygunluğuna ulaşıldığında sonlandırılmaktadır. Araştırma kapsamında katılımcılara demografik sorular dışında 18 ortak soru sorulmuştur. Görüşmelerde katılımcılardan elde edilen verileri kaybetmemek amacıyla ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Katılımcılardan ses kaydının yapılmasıyla ilgili onay alınmış ve bu kayıtların sadece araştırma amacıyla kullanılacağı belirtilmiştir. Buldan Belediyesi'nde yapılan mülakatlar ortalama 60 dakika, yerel halk ile yapılan mülakatlar ortalama 40 dakika sürmüştür. Cevapların tekrar etmeye başlaması sebebiyle toplamda 15 kişi ile görüşülmüştür. Mülakat tekniğinde araştırmacının çalışma amacı doğrultusunda gereksinim duyduğu bilgi miktarını sağlayan örneklem sayısı yeterli görülmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). İki katılımcının verdiği cevaplar bilimsel nitelik taşımadığı için ve araştırma konusu ile ilgili yeterli veri sağlamadığı için bu kişilerle yapılan mülakat tamamlanmamış ve verdikleri cevaplar araştırmaya dahil edilmemiştir.

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde birbirine benzeyen verileri, belli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları anlaşılabilir bir düzene sokarak yorumlamak amaçlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırma kapsamında yapılan görüşmelerde elde edilen veriler, soruların altında sırayla en yoğun olarak vurgulanan unsurlar ön plana çıkarılarak özetlenmiştir.

Araştırma Bulguları

Araştırma kapsamında demografik bulgular ve yarı yapılandırılmış mülakat sorularına verilen cevaplara ilişkin bulgular bu bölümde sunulmuştur. Araştırma verilerinin elde edildiği katılımcıların demografik özelliklerine ait frekans dağılımı Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Frekans	Yüzde (%)	Yaş	Frekans	Yüzde (%)
Kadın	6	46	< 25	1	8
Erkek	7	54	25-34	5	38
Toplam	13	100,0	35-44	3	23
Medeni Durum	Frekans	Yüzde (%)	45-54	3	23
Evli	9	69	55 ve üstü	1	8
Bekar	4	31	Toplam	13	100
Toplam	13	100	Gelir	Frekans	Yüzde (%)
Turizm Sektörü ile İlişki	Frekans	Yüzde (%)	1500- 2500 TL	6	46
Var	5	38	2501 – 3500 TL	4	31
Yok	8	62	3501 – 4500 TL	2	15
Toplam	13	100	4501 TL ve üstü	1	8
Turizm Eğitimi	Frekans	Yüzde (%)	Toplam	13	100
Var	3	23	Eğitim Düzeyi	Frekans	Yüzde (%)
Yok	10	77	İlköğretim	1	8
Toplam	13	100	Lise ve dengi	5	38
			Önlisans	2	38
			Lisans	5	16
			Toplam	13	100

Mülakat sorularından elde edilen bulgular soru altına metin olarak öne çıkan cevaplar şeklinde özetlenerek verilmiştir. Katılımcıların meslekleri sıralama olmaksızın hediyeelik eşya işletmecisi (Katılımcı A), el sanatları dokuma ustası (Katılımcı B), aşçı (Katılımcı C), moda tasarımcısı (Katılımcı D), çiftçi (Katılımcı E ve Katılımcı F), pansiyon işletmecisi (Katılımcı G), emekli banka müdürü (Katılımcı H), arkeolog (Katılımcı I), restoran işletmecisi (Katılımcı J), esnaf (Katılımcı K ve L) ve aynı zamanda dernek başkanı olan eczacıdır (Katılımcı M). Katılımcılara yöneltilen ilk soru **“Yörede bir kırsal turizm potansiyelinin varlığına inanıyor musunuz?”** olmuştur. Bu soruya bütün katılımcılar evet cevabını vermiştir. Katılımcı K'nın soruya verdiği cevap şöyledir.

“...tabi ki inanıyorum. Buldan'ın içerisinde yer alan Tripolis antik kenti, yapmış olduğumuz festivaller, turistlerin köy yapımı gıdalara ilgisi, el dokumalarımız ve gelen misafirlerin dokuma tezgahlarımızın başına geçip tecrübe edinmeleri, üzüm toplama şenliğimiz...bence burada kırsal turizm potansiyeli olduğunu gösterir.”

“Kırsal turizm yöre için bir geçim kaynağı mıdır?” sorusuna ise 4 katılımcı (Katılımcı A, C, D ve G) kırsal turizmin yöre için bir geçim kaynağı olduğu cevabını vermiştir. Hayır cevabını veren diğer katılımcılara neden hayır cevabı verdikleri sorulduğunda; katılımcılar tarafından en çok tekrarlanan cevap asıl geçim kaynağının dokumacılık olduğu yönündeki görüştür.

“...burada asıl geçim kaynağı dokumacılıktır, dokuma ürünleri yurt içine satılıyor, son on yıldır yurt dışına da talep var. Turizmden elde ettiğimiz kazanç ise genellikle festival zamanlarında oluyor.” (Katılımcı B)

“...vatandaşın geliri köylerde tarım, merkezde dokumacılıktır.” (Katılımcı F)

“Yörede kırsal turizme yönelik ne tür aktiviteler yapılabilir?” sorusuna katılımcılar yoğunlukla cevap olarak, Süleymanlı Köyü'nde bulunan yayla gölünde kamp yapılabileceğini, Buldan ilçe merkezinde 14 Mayıs Caddesinde bulunan BELKÜM'deki (Belediye El Sanatları & Kültür Merkezi) dokuma tezgahlarında hem dokuma yapılabileceğini hem de dokunulan ürünlerin satın alınabileceğini belirtmişlerdir. Buldan merkezinde alışveriş yapmak ve yerel mimariye sahip konakları gezmek yörede gerçekleştirilebilecek aktiviteler arasında bulunmaktadır. Ayrıca bütün katılımcılar Buldan'da yapılan festivallerin bölgedeki turistik hareketliliği arttırdığını ve ticari anlamda esnafa katkı sağladığını belirtmiştir.

“...ben misafirim geldiği zaman ilk önce onları Belküm'e götürüyorum. Dokuma tezgahının başına geçiyoruz, gelen misafirlerim çok eğleniyor...” (Katılımcı G)

“... Pamukkale’yi ziyarete gelenler günübirlik turlarla buraya geliyorlar. 4 Eylül İlkokulu önünden Talat Tarakçı Parkı’na oradan da 14 Mayıs Caddesi’ne, çarşıya ve Buldan’ın yukarı kısımlarına yürüyorlar eski evlerimizi görmek için...Dokuma Pazarı Çıkmazına, Belküm’e, Paşalar Hanı’na, Eski Hükümet Konağı’na ve yayla gölümüze yoğun ilgi gösteriyorlar...” (Katılımcı J)

“...ben hem buranın işletmecisi hem de muhtarıyım. Buraya genelde yazın hafta sonu gelirler. Burada konaklama problemi olduğu için kamp yaparlar, fotoğrafçılık kulüpleri gelir; yayla gölünün çevresinde 100’e yakın endemik bitki var o yüzden son yıllarda botanik uzmanları da geliyor. Yaz haricinde festival zamanları da yoğunluk oluyor, gelenler merkezden buraya yürüyüş yaparak çevreyi geziyorlar sonra da burada dinleniyorlar...” (Katılımcı L)

“Buldan’da kırsal turizmin gelişimine ya da sürdürülmesine yönelik ürünleriniz nelerdir? Kırsal turizme, kırsal turizm ürünlerine yönelik çalışmalarınız nelerdir?” sorusuna Katılımcı G pansiyonculuk yapmak isteyen girişimcilere Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ve Güney Ege Kalkınma Ajansı (GEKA) tarafından teşviklerin sağlanması için girişimler olduğundan, Katılımcı K turistik çekicilik olarak sayılabilecek unsurlar olan tarihi Buldan evlerinden, bu yıl ilk defa yapılacak olan “Hoşgör Dokuma Festivali” ve gerçekleştirilen diğer festivallerden bahsetmiştir. Tarihi evleri turizme kazandırmak için restorasyon çalışmaları yapıldığı katılımcılardan elde edilen bir diğer bilgidir.

“...Buldan’ın tanıtımında çok etkili olduğunu düşündüğüm festivallerimiz yapılıyor. Özellikle dokuma festivalimize yoğun ilgi var. Örneğin bu yıl Alexandra Stan ve Otilia Bruma geldi festivale. Buradaki amaç Buldan’ın tanıtılması, esnafın el sanatlarımızı sergileyerek gelirini arttırması, Tripolis’in canlanması ve organik tarım ürünlerimizi tüketici ile buluşturmak. Turizm potansiyelinin geliştirilmesi için ayrıca tarihi evlerin turizme kazandırılması için restorasyon çalışmaları başlatıldı. Daha önce Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı’nın restore ettiği bir bina var, o bina şu an Buldan Evi olarak hizmet veriyor. Mesela bu yıl ilk defa gerçekleştirilecek olan Hoşgör Dokuma Festivali’ne hazırlanıyoruz. Hoşgör diye bir kumaşımız var, daha çok dokuma kültürünü ortaya çıkaran işleri yapma amacındayız. Bu sene 1 Eylül Dünya Barış Günü’nde başlayacak ve bir hafta sürecek. Yine bu yıl Yayla Gölü’nde ikincisi düzenlenecek olan Yörük Türkmen Şenliği yapılacak, çadırlar kurulacak. Ayrıca çok noktalı kırsal turizm ağı projesi hazırlandı; Leader programı kapsamında Doku Yerel Eylem Grubu kuruldu. Bunun yanı sıra Birleşmiş Milletler

Kalkınma Programı (UNDP) ve Anadolu Efes sponsorluğunda Gelecek Turizm’de projesi ile ‘Kuşlar Sizi Çağırıyor’ projesini hazırladık. Buldan Hayvanları Koruma ve Yaşatma Derneği, Buldan Belediyesi ve Buldan Kaymakamlığı tarafından yürütülüyor bu proje. Ayrıca Buldan’da 2003 yılında kırsal mimari envanter çalışması yapıldı. Akyar, Vakıf, Haydar köyleri, Kestane Deresi ve Karadere bağlarında, restorasyon çalışmaları için, eski binalar yenileniyor.” (Katılımcı K).

“Yöreye özgü el sanatlarının neler olduğu ve bu ürünlerin yerel pazarda satılıp satılmadığı sorulduğunda”; katılımcılar 2000’li yıllardan itibaren peştamal, havlu, çarşaf, mendil, sofralık, tentelik ve kanaviçe yapımına öncelik verildiğini söylemiştir. Gelen ziyaretçilerin çoğunlukla yukarıda bahsi geçen dokuma çeşitlerini tercih ettiği belirtilmiştir.

“... Buldan’da 14 Mayıs Caddesi boyunca Buldan Dokumalarının birçok örneği sunulmaktadır. Bu dükkanlar ticari ve sosyal hayata aktif katılım sağlamaktadır.” (Katılımcı K).

“ ...temel dokuma örgümüz bürümcük dediğimiz şile bezi. Eskiden bürümcükten damatlarımızın gömlekleri yapılır ve gelinlerimiz yaptıkları iğne oylarını yaka kollarına işlerlerdi fakat günümüzde bükümlü dokuma iç giyimde kullanılıyor...” (Katılımcı L).

“...dokumada en çok kullanılan kumaş ipek, ancak çok pahalı olduğu için ipek arasına keten, pamuk katarak çizgili, Çubuklu Helali dediğimiz dokuma örgüsünü yapıyoruz...”

Yöreye özgü diğer ürünler olan ve üretimi sağlanan üzüm, nar, pamuk, fasulye, kiraz, şeftali, elma, bamyacı, bezelye, buldan biberi, domates, kekik gibi tarım ürünleri yerel pazarda tüketici ile buluşmaktadır.

“... Yenicekent, Doğanköy, Bölmekaya, Mahmutlu’da oldukça fazla üretimi olan sofralık sultani çekirdeksiz üzümümüz var ve Türkiye’de ilk turfanda sofralık üzüm ihracatı Buldan’dan yapıldı...” (Katılımcı F).

“...Hasanbeyler ve Kadıköy’de domates, Bölmekaya’da bamyacı ve bezelye yine Hasanbeyler, Sarımahmutlu ve Kadıköy’de buldan biberi dediğimiz biberimizin üretimi var...” (Katılımcı E).

“...yayla tarafına doğru çıkınca buldan yayla fasulyesi, kiraz, elma ve kekik üretiyoruz. Kekik’in üretimi bizim için çok önemli çünkü dünya kekik üretiminin %85’ini Denizli ve bu oranının yarısından fazlasını Buldan karşılamaktadır...” (Katılımcı M).

“...Bu yıl 18-20 Ağustos tarihleri arasında Yenicekent Tripolis Kültür ve Turfanda Sultaniye Çekirdeksiz Üzüm Festivali düzenledik. Amacımız çekirdeksiz üzüm bağlarını tanıtmak, Tripolis’le hem kültür hem kırsal turizmi birleştirmektir...” (Katılımcı K).

Katılımcılara **“Buldan’da üretilen el sanatları ürünlerine kırsal turizmden dolayı bir talep artışı var mı; varsa bu talebe bağlı olarak üretim de bir artış söz konusu mu?”** sorusu sorulmuştur. Katılımcılar genellikle son yıllarda el sanatları ürünlerine bir talep artışı olduğunu ve bu talebe bağlı olarak üretimin arttığını belirtmişlerdir. Sadece bir katılımcı kırsal turizmin el sanatları ürünlerine olan talebi etkilemediğini belirtmiştir.

“...sahillerde, plajlarda kullanılan peştamallar 2-3 yıldır revaçta. Talep edilen ürün çok olunca üretim artışı oluyor doğal olarak...” (Katılımcı L).

“...bizde dokumacılık 8 ay var 4 ay yok. Kış geldiği zaman insanlar kendilerini doyurabilecek kadar para kazanabiliyorlar. Talebin ve üretimin arttığı zaman yaz. Turizm ne zaman başlarsa o zaman üretim artıyor...” (Katılımcı K).

Bu soruya katılımcıların tersi yönünde cevap veren katılımcı B; “...dokumacılıkta tek başına pazarlama gibi bir durum yok, örneğin bir model çok beğeniliyor ve satılmaya başlıyor o model üzerinden dokuma örnekleri yapılıyor. Her yerde aynı modeller var, yaratıcılık yok yani. Ayrıca ihracat yapan işletmeler zaten 12 ay aynı oranda aynı mal çıkartıyorlar...” demiştir.

Buldan ilçe merkezinde dokumacılık ön planda olsa da köylerde yaşayan halk genellikle tarımla uğraşmaktadır. Yörede üretimi yapılan ürün çeşitliliğine göre katılımcılara; **“Kırsal turizm sayesinde yöreye özgü yemeklere veya üretilen yiyecek-içecek mallarına karşı herhangi bir talep söz konusu olup olmadığı”** sorulmuş ve özellikle festival zamanlarında üretimde artış olduğu cevabı alınmıştır.

“...Dokuma, Kültür ve El sanatları Festivalimizde yöresel yemekler yarışması düzenleniyor. Bu yarışmanın Buldan’ımıza özgü yemeklerin tanıtılması açısından önemli olduğunu düşünüyorum özellikle festival zamanlarında yoğun bir talep oluyor...” (Katılımcı C).

“...festival zamanlarında kendi yetiştirdiğimiz ürünleri satıyoruz. Zeytin, elma, tarhana, kestane gibi...” (Katılımcı D).

“...birçok ürünün belediyemiz sayesinde patenti alındığı için artış söz konusu üretimde de. Balcan, soğan ve çağla döğmesi gibi ürünlerde üretim artışı söz konusu...” (Katılımcı J).

Katılımcıların kırsal turizm ile ilgili görüşlerinin alınabilmesi ve turistlere bakış açılarının öğrenilebilmesi için; **“Buldan’daki konaklama tesisleri yeterli midir? Yöreye gelen turistlerle birlikte yaşamak, onları kendi sosyal hayatınıza dâhil etmek ister misiniz? Evlerinizin bir odasını konaklamaya açar mısınız?”** şeklinde birbirleriyle bağlantılı üç soru sorulmuştur. Katılımcılar genel olarak (12 katılımcı) konaklama tesislerinin yeterli olmadığını belirtmiştir. Bununla birlikte, birçok katılımcının turistleri kendi sosyal hayatlarına kabul etmekle ilgili çekimser olduğu görülmüştür. Katılımcılardan biri ancak ikinci bir evi olursa evini turist konaklamasına açma fikrine sıcak bakacağını belirtmiştir.

“...gelen turlarla turizm hareketliliği oluyor fakat burada ciddi anlamda konaklama sorunu var.” (Katılımcı H).

“...aslında bu güzel bir fikir. Burada evini bu amaçla kullanan yok, aslında biri yapsa gerisi gelir bence. Ama bizim evlerimiz hep iki katlı. Geçimimizi evlerimizin alt katındaki dokuma tezgâhları ile sağlıyoruz, evlerimiz turist ağırlamak için pek müsait değil ...” (Katılımcı L).

Pansiyon işleten Katılımcı G ise konaklama tesislerinin yetersiz olduğunu ama eskiden bir odasında misafir ağırladığını sonradan hem kazanç elde etmek hem de yalnız kalmamak için pansiyonculuğa başladığını belirtmiştir.

“...tek başıma yaşadığım ve geleni gideni pek sevdiğim için evimin alt katını pansiyon haline getirdim. Gerçi genelde eş-dost- akraba ziyaretine gelen oluyor ama burayı gezmeye gelenleri evde misafir ederek ev yapımı reçellerimden, keşkeğimizden ikram ediyorum. Gelenler hem konaklayıp hem de giderken reçellerimden alıp gidiyorlar...” (Katılımcı G).

Katılımcılara **“kırsal turizmin yöreye sağladığı faydalar ve neden olduğu zararlar nelerdir?”** sorusu sorulmuş ve katılımcıların tamamının kırsal turizmin yöreye önemli katkılar sağladığını kabul ettiği görülmüştür. Katılımcıların hepsi kırsal turizmin yöreye sağladığı fayda olarak gelirlerinin artmasını ve Buldan’ın marka değeri haline gelmesinin kırsal turizm sayesinde olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte birkaç katılımcı kırsal turizmin ortaya çıkardığı bazı olumsuzluklardan bahsetmiştir.

Katılımcıların kırsal turizmin faydaları için verdikleri cevaplar özetlendiğinde; kırsal turizm sayesinde yörede yaşayan kadınlara istihdam sağlandığı, üst yapının iyileştirildiği ve kamu hizmetlerinden daha çok faydalanılmaya başlandığı ifade edilmiştir. Ayrıca, dokuma ve el sanatlarının talep görmesi ile birlikte tarihi yerlerinde öneminin arttığı, festivaller sayesinde yörenin bilinirliğinin arttığı, yöreye özgü el sanatlarının ve dokuma ürünlerinin devamlılığının sağlandığı belirtilmiştir.

“...gelen misafirlerden değişik şeyler öğrenebiliyorum, yeni insanlar tanıyorum. Sosyal yaşantımız da bozulma olmuyor günlük hayatımıza onlarla birlikte devam ediyoruz...”
(Katılımcı G).

“...festival zamanlarında trafik sıkıntısı oluyor, günlük yaşantımız bozuluyor...”
(Katılımcı H).

Katılımcılara “**Buldan’da kırsal turizm gelişiminin en çok hangi sektörleri olumlu etkileyeceğini düşünüyorsunuz?**” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplar derlendiğinde, tarım ve tekstil sektörleri cevabının verildiği tespit edilmiştir. Bir katılımcı turizm gelişmesinin en çok yerel halkı etkileyeceğini ve yerel halk olumlu etkilenirse tekstil sektörünün iyileşme göstereceğini belirtmiştir. Bir katılımcı da tarihi, kültürel alanların varlığı ve sıcak su kaynaklarına yakınlığından dolayı kırsal turizmdeki artışın termal turizmi olumlu olarak etkileyeceğini düşündüğünü söylemiştir.

“...kırsal turizm gelişirse el sanatlarına olan talep artar, tekstil gelişir ve yaptığımız ihracat artar.” (Katılımcı B).

“...hem Pamukkale’ye yakın oluşumuz hem de Yenice ve Kamara Kaplıcaları ve Buldan İçmesi’nden dolayı termal turizmi etkiler.” (Katılımcı I).

Araştırmada sorulan “**kırsal turizm yöredeki göç olayını nasıl etkilemektedir?**” sorusu yörede kırsaldan kente veya kentten kırsala göçün düzeyini öğrenebilmek için sorulmuştur. Alınan cevaplar derlendiğinde Buldan’da uygulanan politikalar ve halkın geçimini dokumadan sağlamayabilmesi sebebiyle yöreden dışarıya göçün çok fazla olmadığı görülmektedir.

“...Buldan eskiden göç veren bir ilçeydi, buranın zenginleri hep büyük şehirlere gidip dokuma üzerine fabrikalar kurdular. Günümüzde özellikle son yıllarda göç vermiyoruz. ”
(Katılımcı H)

“...tabi ki etkiler. Buldan’dan bir göç etme durumu yok, eskiden varmış ama. Şimdi mesela atama ile memur geliyor, sonra da burada kalıyor. Buraya gelen gitmek istemiyor.”
(Katılımcı J)

Katılımcılar “**Yörede kırsal turizmi devamlı kılmak için neler yapılabilir?**” sorusuna genel olarak doğal yapının bozulmadan gelecek nesillere aktarılması için gereken özenin gösterilmesi ve çevre kirliliğinin önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması gerektiği cevabını vermiştir.

“...burada kültür gezileri ya da sıcak su kaynaklarından sağlık için yararlanan turistler oluyor. Kırsal turizm bunlarla birleştirilebilirse devamlılık sağlanır bence.” (Katılımcı D).

“...bizim elimizde doğal güzelliklerimiz var, festivallerimiz, el sanatlarımız ve şarapçılık faaliyetlerimiz var. Ama ulaşım zor ve hatta ulaşım olanakları yok. Ulaşım olmadan bunların değeri yok. Devamlılığın sağlanması için ulaşımın kolay olması lazım.” (Katılımcı K).

“**Yörede kırsal turizm ile ilgili olarak denetim hususunda yasal bir çalışma var mıdır?**” sorusuna üç katılımcı yerel yönetimin özellikle organik tarım konusunda denetleme yaptığını belirtirken diğer katılımcılar denetim konusunda herhangi bir çalışma olmadığını söylemişlerdir. Katılımcı A tarihi ve yerel dokunun bozulmaması için mutlaka yerel ve merkezi yönetimin denetim konusunda daha dikkatli olması ve sürdürülebilirlik açısından bu konunun önemle üzerinde durulması gerektiğini belirtmiştir.

“**Yörede yerel yönetimin kırsal turizme desteğinin ne düzeyde olduğunu ve desteklenen konuları**” öğrenmek için sorulan soruya ise katılımcı B “Bir Usta, Bin Usta” sosyal sorumluluk projesi kapsamında Buldan bezi dokuma kursu verildiğini, kurs sonucunda sertifika alan kursiyerlerin ise eğitmenlik yapabileceklerini belirtmiştir. Katılımcı L Denizli’de kurulan ilk ve tek organik yumurta çiftliğinin kurulması aşamasında yerel yönetimin desteğinden söz etmiştir.

“...Buldan denilince akla gelen ilk şey Buldan Bezi, başkanımızın Buldan bezi için patent alma girişimleri oldu ve başardı.” (Katılımcı B).

Kırsal turizmin kırsal kalkınma üzerindeki etkisi ve katılımcıların kalkınma konusunda görüşlerinin alınması amacı ile sorulan “**kırsal turizmi Buldan için bir bölgesel kalkınma fırsatı olarak görüyor musunuz?**” sorusuna katılımcıların hepsi kırsal turizmi bölgesel kalkınma için fırsat olarak gördükleri cevabını vermiştir. Bu soruda “kırsal kalkınma” ve “bölgesel kalkınma” kavramları tam anlaşılabilmesi için katılımcılara kısaca açıklanmıştır.

“...kırsal olmasına karşın kadınlarda erkekler kadar söz sahibidir. El sanatlarımızdaki dokuma ve süslemeler, yöresel yemeklerimiz, tarhanamız ve salçamız hep kadınlar tarafından yapılmaktadır. Kadınlarımızın gelir elde etmesi ve eşlerine evlerine katkı sağlamaları kalkınma adına olumludur...” (Katılımcı A).

Katılımcılardan ikisi ise (Katılımcı E ve F) diğer katılımcılardan farklı olarak daha kırsal bir alanda yaşadıklarından dolayı altyapı bakımından ilçe merkezindeki kadar olumlu gelişmeler yaşanmadığını belirtmiştir. Bu iki katılımcı genel olarak ilçe merkezi de dâhil

olmak üzere ulaşım sıkıntısından, suların ve dolayısıyla sulamanın yetersiz olduğundan, tarım dışında dengeli bir iş dağılımının olmadığından, kadınların istihdama katkı sağlamadığından ve daha çok erkek egemen düşünce yapısının varlığından söz etmişlerdir.

“...köyler hep mahalle oldu, mahalle olunca işler değişmedi ama. Hala köy şartları var. Ulaşım merkezde bile zor burayı siz düşünün. Tarım dışında pek bir iş imkânı falan yok, ne bileyim yollar kötü su yok çoğunlukla. Sağlık hizmeti desen haftada bir doktor geliyor, ilkokul binası var ama kullanılmıyor.” (Katılımcı F).

“...gelişimi, altyapı ve üstyapısı, eğitim imkanları falan Buldan tanındıkça daha iyi hale geldi ama buralara henüz o imkanlar gelmedi. Köyler tarım ağırlıklı ama sulama da bile sıkıntı yaşıyoruz, su kesintileri çok fazla ve yeterli su yok. Bir de tabii bizde merkezdeki kadar kadın çalışmıyor, erkekler çalışıyor genelde.” (Katılımcı E).

“Yörede kırsal turizme engel olan faktörlerin belirlenmesi” amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar farklılık göstermektedir. Katılımcıların verdiği ortak cevaplar; ulaşımın güç olması, özellikle dokuma festivali zamanında yerel halkın dışında diğer ilçelerden ve illerden gelenlerin de stant kurarak geleneksellikten çıkılması, yine festival zamanlarında yerel yönetimin 14 Mayıs Caddesi üzerindeki el dokuması ürünleri satan dükkânlardan yer işgal parası alması, konaklama işletmelerinin olmaması ve yazın yaşanan su problemleri olarak sıralanmıştır.

“...tanıtım ve reklam yok. Günümüzde her şey sosyal medyadan takip ediliyor, ancak sosyal medya da doğru düzgün bir tanıtım yok. Öyle birkaç arkadaş var doğal yerlerimizi çekip sosyal medyada paylaşıyor. Seyahat acentası aracılığı ile gelenler oldukça az. Ege bölgesinde çok biliniyor Buldan ama diğer bölgelerden gelenler yok derecede.” (Katılımcı A).

“...gelen turistler önce Pamukkale'ye gidiyor, Pamukkale'ye giriş ücreti çok yüksek. Fiyat yüksek olunca sanıyorlar ki her yer böyle. Buraya geldiklerinde çoğu turist bundan şikayetçi. Belki orada yüksek ücret ödedikten sonra gezmeye gerek görmeyen bir sürü insan vardır. Biz gelenleri biliyoruz sadece.” (Katılımcı G).

Yöredeki kırsal turizm potansiyelinin farkındalık durumunu ve yerel halkın bu potansiyeli nasıl geliştirebileceğini öğrenmek ve fikirlerini almak için **“mevcut kırsal turizm arzının geliştirilmesine yönelik önerileri”** sorulmuştur. Alınan cevaplar derlendiğinde katılımcıların öncelikli olarak, ulaşım ve ulaşım olanaklarının düzenlenmesi, Pamukkale-Tripolis-Buldan yolunun kullanıma açılması ve konaklama sorununun çözülmesi için halkın teşvik edilmesi konuları üzerinde durduğu belirlenmiştir. Katılımcılar yörenin en merkezi

yerinin tespit edilerek o noktaya bir turizm bürosu açılması ve seyahat acenteleri ile anlaşarak turistin direk Buldan'a getirilmesinin sağlanması gibi önerilerde bulunmuştur. Pansiyon işletmecisi olan katılımcı G yöre halkına, Buldan'ın doğal güzelliklerini, gezilecek yerlerini vb. noktaları detaylı olarak açıklayabilmesi için turizm hakkında eğitim verilmesi gerekliliğinden bahsetmiştir.

"...organik tarım çok popüler. Tarım yapılan köylerimizde çiftçi pazarı kurulabilir, kekik ve diğer ürünler için tarımsal eğitim kursları ayarlanarak turist buraya çekilebilir. Ama bunun için konaklama sorununu halletmek lazım. El dokuması kara tezgahlara geri döndürülebilir sadece turizm aktiviteleri için, asıl ilgiyi kara tezgah dokumaları çekiyor." (Katılımcı A).

"...konaklama tesisleri için teşvik verilmeli. Mesela bu Kestane Deresi eski hale getirilerek konaklama tesisleri için yatırım yapılabilir, mesirelik alanlar turizme kazandırılabilir. Merkezde ise butik birkaç otel olabilir. Pansiyonlarda, otelde yöresel mutfağımızdan hizmet verebilir. Artı olarak parklar, bahçeler geleneksel yapıya uygun düzenlenirse ve daha etkileyici olur." (Katılımcı G).

"...merkezde bulunan eski evlerin sahipleri ile görüşülerek, evlerinin restore edilmesi ve turizme açılması sağlanmalıdır. Ziyaretçiler için belirli bir yürüyüş rotası belirlenmelidir. Bu rota tarihi yerlerin ve doğal güzelliklerin pratik şekilde gezilmesini sağlamalıdır." (Katılımcı K).

Son olarak katılımcılara **"yörede kırsal turizmi etkili kılmak ve daha bilinir hale getirmek için neler yapılabileceği"** sorulduğunda verilen cevaplar arasında, tanıtım için mutlaka sosyal medyanın kullanılması gerektiğini ifade etmeleri ön plana çıkmıştır.

"...Cumhuriyet'in ilk yıllarında yapılan tezgâh buraya getirilerek çalıştırılmıştır. Bu tezgâhımıza "kara katır" ismini verdik ve sosyal medyada video çekip yayınladık. 165 binin üzerinde izlenmesi oldu. Bu bile sosyal medyanın önemini anlatmaya yeter." (Katılımcı K).

"...önce belediyenin resmi sayfasında turizm bölümü yapılarak burada gezilecek yerlerin yanı sıra restoranlar, kalınabilecek yerler hakkında bilgi verilebilir. Ziyaret etmek isteyen kolay ve doğrudan ulaşmak ister sanırım. Sonra tur getiren firmalarla anlaşarak yörenin tanıtımı yapılabilir." (Katılımcı A).

SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER

Çalışma amaçlandığı gibi yerel halk, esnaf ve yerel yöneticilerden toplanan veriler ışığında Buldan ilçesinin kırsal turizm potansiyeli ile ilgili somut bilgilerin daha net değerlendirilmesine imkân sağlamıştır. Özellikle Buldan ile özdeşleşen tekstil sektörü ve dokuma ürünleri yöre insanının en önemli geçim kaynağı olarak dikkat çekmektedir. Ülkemizde “Dokumanın Başkenti” olarak anılan Buldan ilçesinin “Buldan Bezi” yurt içinde ve yurt dışında bilinirliğe sahiptir. Yöreye özgü el sanatları olan Buldan Bezi, ipek üzerine işlenen şallar, peştamal, havlu ve hoşgör gibi ürünler BELKÜM sayesinde el tezgâhlarında işlenmeye başlanmış ve bu sayede yörede tekstil sektörü canlanmıştır. Tekstil ürünleri ilçe ekonomisinin temelini oluşturmakta, bu ürünlerin satıldığı dükkânlar ise özellikle yerli turistlerin ilgisini çeken ziyaret ve gezi alanları olarak ön plana çıkmaktadır. Ziyaretçilerin yaptıkları tekstil alışverişinin, ilçedeki tekstil üreticilerinin ve esnafların iş hacmine sağladığı olumlu katkı oldukça önemlidir. Yöre halkı turizmin bölge için önemini bilincinde olmakla birlikte turistin daha fazla zaman geçirmesine imkân sağlayacak girişimlerde bulunmakla ilgili olarak yeterince istekli değildir.

İlçe merkezi dışında bulunan mahalleler kırsal alanlarda kalmaktadır. Kırsalda yaşayan halk tarımla uğraşmaktadır. Kırsal alanlardaki pazarlar, üzüm bağları, yöresel yemek festivalleri vb. etkinlikler kırsal turizm için bölgedeki diğer önemli zenginlikler arasında sayılabilir.

Katılımcılardan elde edinilen bulgulara göre küçük işletmeler kırsal turizmin gelişmesi ile gelirlerini arttırmıştır. Arkeolojik değerleri ortaya çıkarmak için yapılan kazı çalışmaları sayesinde yeni yol güzergâhları ortaya çıkmış, alt ve üst yapı çalışmaları hızlanmış ve doğal kaynaklar daha verimli kullanılmaya başlanmıştır.

Bulgulardan yöredeki kırsal turizmin devamlı olabilmesi için yöre halkının turizm konusunda bilinçlendirilmesi ve teşvik edilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Yerel yönetimlerin yöredeki turizmin geliştirilebilmesi, üst ve alt yapı sorunlarının giderilmesi ile ilgili çalışmaları ve projeleri mevcuttur. Katılımcılar sürdürülebilirlik için çevre kirliliğinin önüne geçilmesi, doğal dokunun bozulmadan gelecek kuşaklara aktarılabilmesi ve tarihi yerlerin koruma altına alınması gerektiğini vurgulamışlardır.

Buldan sokaklarını yenileme planında sokakların ve sokaklardaki evlerin, iş yerlerinin ayrı renklere boyandığı ve turistlerin ilgisini çekebilecek hale getirildiği gözlemlenmiştir. Yörede evlerin restore edilmesine karşı konaklama imkânının yeterli olmaması ve ulaşımın zorluğu yöre halkı tarafından olumsuz bir durum olarak görülmektedir. Yerel yönetimlerin

gerçekleştirmiş olduğu projelerle geleneksel el sanatlarına önem verdiği ve el sanatlarını canlandırdığı gözlemlenmiştir.

Katılımcıların hepsi kırsal turizmin faydalarının zararlarından daha fazla olduğunu belirtirken en fazla ekonomik açıdan fayda sağladığı konusunda hem fikirdir. Katılımcılar, kırsal turizmin gelişiminin en çok tarım ve tekstil sektörünü olumlu etkileyeceğini düşünmektedirler. Diğer yandan doküman ürünlerinin ve festivallerin yörenin bilinirliğini arttırması ile tarım ürünlerine olan talebi de arttıracığı düşünülmektedir. Üst yapının gelişmesi, refah seviyesini artması ve özellikle son yıllarda kırsalda kalan köyler ile ilçe merkezi arasındaki sosyo-ekonomik farkın giderek azalması kırsal turizmin diğer faydaları arasında gösterilmiştir.

Kırsal turizm arzının gelişmesine yönelik olarak katılımcılar organik tarımın yoğun talep gördüğü günümüzde çiftçi pazarlarının kurulması, tarımsal eğitimin verilmesi, geleneksel yapı bozulmadan otantik kırsal etkinliklerin yapılabileceği alanlar kurulması, parkların düzenlenmesi, enformasyon büroları kurulması, tanıtıcı broşürlerin hazırlanması, alternatif ulaşım yöntemleri ile ulaşımın çeşitlendirilmesi ve Eski Hükümet Konağı'nın müze olarak kullanılması önerilerinde bulunmuştur. Üzerinde durulan diğer bir öneri ise hem yöresel yemeklerin hem de konaklama ihtiyacının karşılanabileceği butik bir otel açılması olmuştur. Buldan'da turizm konusunda en önemli eksik konaklama ihtiyacının karşılanamamasıdır. Mülakat öncesinde birçok kez ziyaret edilen ilçede pansiyonculuk hizmetinin oldukça sınırlı olduğu ve merkezde bulunan butik otelin kapalı durumda olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sırasında kırsalda yaşayan kadınlarla yapılan sohbetlerde kadınların çalışma ortamına aktif katılımının sağlanmasının kırsal turizmin gelişmesiyle bağlantılı olduğu görülmüştür. Özellikle kadın katılımcıların kullandığı yaklaşımsal dil ve konuşma tarzları dikkate alındığında kırsal turizmde istihdam edilmeye erkek katılımcılardan daha uygun oldukları görülmüştür. Kadın katılımcıların ziyaretçiler ve turistler gibi kelimelerin yerine misafir kelimesini kullandıkları görülmüştür. Kadınların erkek katılımcılara oranla kırsal turizmin gelişim sürecine daha kolay adapte olacağı ve bu gelişim sürecini daha ciddiye alacakları gözlemlenmiştir.

Buldan'a seyahat acentesi aracılığıyla gelen turistlerin sayısızca az olduğu gözlemlenmiştir. Yöreye gelen turistler genel olarak eş dost akraba ziyaretinde bulunmaktadır. Bu durumun yeterli ve etkili pazarlama faaliyetlerinin yürütülmesinden kaynaklandığı söylenebilir. Kırsal turizmi daha etkili kılabilmek için sosyal medyanın doğru

ve gerektiği gibi kullanılmasının üzerinde duran katılımcılar ayrıca tanıtıcı dokümanların hazırlanarak Pamukkale, Hierapolis ve Davraz Kayak Merkezi gibi turistlerin yoğun talep gösterdiği yerlere bırakılabileceğini, ulusal ve uluslararası fuarlarda katılım gösterilerek bilinirliğin arttırılabileceği üzerinde durmuşlardır.

Sonuç olarak yöre hem kırsal turizmin gelişmesi hem de kırsal kalkınmanın sağlanması açısından oldukça uygun bir potansiyele sahiptir. Yörede kırsal turizmin gelişmesi ve kalkınmanın başarılı olabilmesi için kırsal turizm potansiyelinin bulunduğu alanlar tespit edilmesi, bu alanlarda elektrik, su ve yol gibi alt ve üst yapı yatırımlarının gerçekleştirilerek turizmin geliştirilmesi ve halkın bilinçlendirilmesi ve kırsal turizm için farkındalık yaratılması gerekmektedir. Kırsal turizmin sürdürülebilir olması için yöredeki kırsal turizm çekicilikleri ile ilgili tespit, düzenleme, kapasite belirleme ve kullanım planlaması çalışmaları yapılması gerekmektedir. Bununla birlikte özellikle bölgenin uluslararası bilinirliğini arttırmaya yönelik destinasyon marka imajı oluşturma çalışmaları yapılmalı, çeşitli tanıtım stratejileri uygulanarak, müşteri karlılığı yüksek (aktif, katılımcı, turistik harcama yapma eğiliminde olan) potansiyel turist kitlesine Buldan yöresi duyurulmalıdır. Bu araştırma yerel halkın bakış açısını temel almaktadır. Sonraki araştırmalarda yöreyi ziyaretçilerin gözünden ele alan bir bakış açısıyla, destinasyon imajının değerlendirilmesini, Buldan'ın kırsal turizm konusundaki gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Ataberk, E. (2017). Tire (İzmir)'de Turizm Türlerini Bütünleştirme Olanakları: Kültür Turizmi, Kırsal Turizm, Agroturizm ve Gastronomi Turizmi, Turizm Akademik Dergisi, 4 (2), ss.153-164.

Çeken, H. (2008). Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi Üzerine Teorik Bir İnceleme. Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10: ss. 293-30

Çeken, H., Karadağ, L. ve Dalgın, T. (2007). Kırsal Kalkınmada Yeni Bir Yaklaşım Kırsal Turizm ve Türkiye' ye Yönelik Teorik Bir Çalışma. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 8 (1): ss. 1- 14.

Çeken, H., Dalgın, T. ve Çakır, N. (2012). Bir Alternatif Turizm Türü Olarak Kırsal Turizminin Gelişimini Etkileyen Faktörler ve Kırsal Turizmin Etkileri, Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, 2 (2): ss. 11-16.

D.P.T. (2000). Kırsal Kalkınma ÖİK Raporu, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Ankara.

Flick, U. (2014). An Introduction to Qualitative Research. New York: Sage.

Gündoğan, A., Tetik, S. (2016). Salihli'nin Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi. Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, 6 (2): ss. 59-68.

Kiper, T. (2006). Safranbolu Yörük Köyü Peyzaj Potansiyelinin Kırsal Turizm Açısından Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Köroğlu, A.ve Köroğlu, Ö. (2006). Kırsal Turizmin Yöre Kalkınmasındaki Rolü: Buldan Yöresi Kırsal Turizm Potansiyeli. Buldan Sempozyumu, 23-24 Kasım, Denizli.

Küçükaltan, D. (1997). Trakya Ekonomisi İçin Bir Bölgesel Kalkınma Modeli: Kırsal Turizm. 7. Ulusal Bölge Bilimi Bölge Planlama Kongresi, 20-22 Ekim, İzmir: ProOfset Matbaacılık.

Ongun, U., Gövdere, B. ve Çiçek, U. (2016). Yeşilova'nın Kırsal Turizm Potansiyelinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 7 (16): ss. 75-88.

Sharpley R, Roberts L. (2004). Rural tourism 10 years on. International Journal of Tourism Research, 6 (3): ss. 119–124.

Soykan, F. (1999). Doğal Çevre ve Kırsal Kültürle Bütünleşen Bir Turizm Türü: Kırsal Turizm. Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi, 10: ss. 67-75.

Soykan, F. (2000). Kırsal Turizm ve Avrupa'da Kazanılan Deneyim. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi. Cilt: 11.

Soykan, F. (2003). Kırsal Turizm ve Türkiye Turizmi İçin Önemi. Ege Coğrafya Dergisi, 12 (4): ss. 1-11.

Uçar, M., Çeken, H., Ökten, Ş. (2010). Kırsal Turizm ve Kırsal Kalkınma (Fethiye Örneği). Ankara: Detay yayıncılık.

Yıldırım A. ve Şimşek H. (2013). Nitel Araştırma Yöntemleri. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.

<http://www.buldan.bel.tr/buldan/buldan-evleri>, Erişim Tarihi: 26.07.2017-.

<http://www.buldan.bel.tr/buldan/buldan-fotograf-galerisi/6//buldan-evleri/>, Erişim Tarihi: 17.06.2020

<http://www.buldan.bel.tr/turizm/yayla-golu/> Erişim Tarihi: 26.07.2017.

<http://www.denizli.gov.tr/tripolis>, Erişim Tarihi: 17.06.2020.